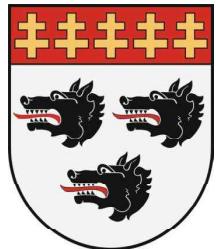

Vai toli girdėc

Marcinkonių krašto laikraštis 2018 m. vasaris Nr. 2 (22)

Leidžiamas nuo 2016 metų

I Vasario 16-osios šventę einame per Kovo 11-ają ir Sausio 13-ają.

XX amžiaus pradžioje Lietuva buvo ne ta, kuri naujai atsirado po I Pasaulinio karo griuvėsių. Ji atkuriama kaip istorinė Europos valstybė.

Tai įvyko prieš 100 metų – 1918-aisiais. Reikėjo dar ją apginti ir 1919, ir 1920 metais, vargti ir kurti, vėl prarastą skelbtį ir ginti 1941 m. ir vėl mirti už ją bemaž ištisą pokario dešimtmetį...

Iš kur ji ateina, ta amžinoji Lietuva?

Iš genčių sajungos Nemuno upyne, iš Mindaugo ir Gedimino karalysčių, iš Vytauto ir Jogailos atlikų Lietuvos krikšto ir Žalgirio žygių. Tai gediminaičių dinastija ir bajorų respublika, Lietuvos Statutas ir Mažvydo katekizmas. Daukša ir Skorina, Lietuvos Metrika ir Vilniaus Universitetas. Tai Didžioji Lietuvos kunigaištystė ir jos saulėlydis, kurį sekė Rusijos baudžiava. O baudžiauninkai nepamiršę dainavo apie buvusią galingą viešpatiją, valdžiusią gudus ir prūsus, apie Birutę ir Kęstutį, apie snaudžiančių girių Lietuvą, kuri “nuo amžių buvo”, dėl kurios verta kilti ir kilti į kovą su ištiesintu dalgiu rankoje ir su draudžiama maldaknyge prie širdies.

Istorija neskaičiuoja – apsimoka ar neapsimoka. Ji skinasi gyvybes, kad gyventų idėjos.

Prisiminkime kūrusius Lietuvą ir už ją kentėjusius.

Tegyvuoja Nepriklausoma Lietuva!

Šviesulys Marcinkonių padangėje

5. Paskutinieji kunigo Alfonso Petruolio gyvenimo metai.
6. Signataro Alfonso Petruolio atminimo įamžinimas.

1919 m. spalio 30 d. priėmus Steigiamojo Seimo rinkimų įstatymą, galima sakyti, baigėsi pradinius valstybės kūrimo etapus, prie kurio kunigas A. Petrusis svariai prisidėjo savo darbu. Toliau prieš A. Petrusį vėrėsi du keliai – tapti politiku ir toliau atsidėjus darbuotis kuriant Lietuvos valstybę ar

Kunigas Alfonsas Petrusis su motina Izabele Petrusiene ir vikaru Jonu Vaišnoru. Pivašiūnai, 1919-1920 m. Nuotrauka iš knygos „Vasario 16-osios Akto signataras kunigas Alfonsas Petrusis“

grįžti prie sielovados. Daugelis signatarų padarė karjerą politikoje, artimas A. Petrusio bendraminčius, taip pat Akto signataras, Daugų klebonas Vladas Mironas, pavyzdžiui, 1938-1939 m. netgi buvo ministru pirmininku. Kunigo Alfonso Petrusio laukė sielovada, taip pat neapleidžiant ir visuomenės veiklos, bet politiku Jis netapo.

Reikšmingiausių darbus atkuriant Lietuvos valstybę ir žengiant pirmuosius jos žingsnius, Alfonsas Petrusis nudirbo būdamas Pivašiūnų klebonu, šioje parapijoje kunigaudamas 1911-1924 m. Ir darbuodamasis Lietuvos Taryboje, ir vėliau Alfonsas Petrusis šalia tiesioginių klebono pareigų ne-

apleido savo visuomeninių įsipareigojimų – nuolatos dalyvavo spaudoje ir kitoje visuomeninėje veikloje. Bendradarbiavo laikraščiuose „Tėvynės sargas“ ir „Tauta“. Buvo vienas iniciatorių steigiant Aukštadvaryje „Ryto“ draugijos skyrių, taip pat su bendraminčiais 1918 m. rudenį įkūrė prekybinę progimnaziją. Perkopus penktą dešimtį, sveikata ėjo prastyn. Keletą kartų A. Petrusis yra kreipėsis į vyskupą prašydamas atostogų gydymuisi. Jি pava duodavo kaimyninių parapijų kunigai.

Pora metų buvo dekanu Stakliškėse, vėliau paskiriamas Alytaus dekanu, taip pat metus kunigavo Paparčių (Kaišiadorių raj.) parapijoje.

Paskutinė Alfonso Petrusio tarnystės vieta – Musninkai Širvintų rajone, kur paskirtas 1928 m. kovo 9 dieną. Anapilin iškeliaavo tą pačią metų birželio 28 d. – mirė staiga nuo širdies smūgio. Palaidotas Musninkų bažnyčios šventoriuje. I paskutinę kelionę kunigą A. Petrusį palydėjo keturiolika kunigų ne tik iš kaimyninių, bet ir iš tolimesnių parapijų, bendražygis kun. V. Mironas, vyriausybės atstovas susiseikimo ministras Stasys Čiurlionis. Laidotuvių eisenosoje per miestelį dalyvavo vienos

Kunigo A. Petrusio kapas Musninkuose

mokyklų mokiniai su savo mokytojais, šviesuomenė, daug parapijiečių ir žydų. Prie kapo pamokslą pasakė kanauninkas M. Cijūnaitis. Kalbas sakė vyriausybės atstovas S. Čiurlionis, dekanas V. Mironas, brolis V. Petrulis. Didžiuilį išpūdį visiems paliko V. Mirono kalba: „Naujasai Musninkų bažnyčios šventoriuje kapas yra nepaprastai simbolingas, nes tai yra vieno didžiųjų Vilnijoje kovotojų už lietuviškumą kapas, kapas, supiltas tokiam Lietuvos kampely, kur lietuviškumas dar silpnas, kapas, kuris išaugo visai netoli dabartiniosios demarcacijos linijos“.

Vasario 16-osios Akto signataro kunigo Alfonso Petrulio atminimas Lietuvoje gražiai įamžintas. Gimtinės vietoje Kateliškių kaime pastatytas paminklinis akmuo Signatarui kunigui Alfonsui Petruiliui ir jo broliui Vyriausybės nariui Vytautui Petruiliui. Pivašiūnų bažnyčios šventoriuje pastatytas paminklas ir jo vardu pavadinta miestelio gatvė.

Paparčiuose pastatytas paminklas. Prie Maišiagalos vidurinės mokyklos (vietos klebonui nesutikus statyti paminklo prie bažnyčios) pastatytas paminklinis akmuo. Musninkuose, kur Signataras kunigavo paskutinius tris savo gyvenimo mėnesius, jo vardu pavadinta miestelio aikštė ir gimnazija. Vilniuje, Pavilnyje, jo vardu pavadinta gatvė. Marcinkonių bažnyčioje, kur Signataras kunigavo 1908-1911 metais, Rasos Serenčikaitės-Budnikienės rūpesčiu įrengtas stendas su nuotrauka ir tekstu kun. A. Petruiliui atminti. Šiemet bažnyčioje

įrengtas ir kuklus Signataro biustas (skulpt. Nerijus Kavaliauskas).

Prieš penketą metų, 2013-ais, Marcinkonyse Linos Černiauskienės ir Signatarų namų vedėjos Meilės Peikštenienės iniciatyva buvo paminėtos kunigo Alfonso Petrulio gimimo 140-osios metinės. Už Signatarą kun. A. Petruļi buvo aukojamos Šv. Mišios. Po mišių klebonijoje marcinkoniškiai su svečiais – signatarų namų vedėja M. Peikšteniene, Vasario 16-osios klubo pirmininku R. Gulbinu su šeima ir to klubo nariais – prezidento A. Smetonos giminaite D. Smetoniene, signatarų P. Klimo giminaiciais ir A. Petrulio giminaiciais Kęstučiu Petruiliu ir Nijole Petrulyte-Stripkuviene, taip pat Ge-

nocido aukų muziejaus direktoriumi Eugenijum Peikšteniu šiltai pabendravo. Signataro kunigo A. Petrulio brolio Boleslovo vaikaitis, gydytojas Kestutis Petrulis įdomiai papasakojo apie tą laiką iššūkius – kovą už lietuvybę, lietuvišką žodį bažnyčiose, lietuvišką raštą, kitokią švietėjišką veiklą, kurių jėgų negailėjo kunigas Alfonsas Petruolis.

Parengta pagal knygą „Algimantas Katilius. Vasario 16-osios Akto signataras kunigas Alfonsas Petruolis“

2013 m. A. Petruilio minėjimas Marcinkonyse.
Rūtos Averkienės nuotrauka

Kaip marcinkoniškiai kėlė trispalves lenkų laikais

Straipsnelis iš 1935 m. kovo 15 d., Nr. 6 „Mūsų Vilnius”

VASARIO 16 D. MARCINKONIŲ PADANGEJE.

(„MV” spec. k-to).

Marcinkonių policijos komendantas König prieš Vasario 16 pats ir jo žinioje esantieji policininkai nemiegojo, bet lakstė po kaimus ieškodami lietuviškų trispalvių, o po Marcinkonis patruliaavo lenkų administračinės linijos 4-tos kuopos apsaugos kareiviai. Teko girdėti, kad jiems pasisekė surinkti apie 20 lietuviškų trispalvių vėliavų ir prie jų įvairių obalsių. Komendantas su policininkais vėliavas rankojo Vasario 16 tik prašvitus. Kai kur vėliavas nukabinus, jų vietom iškildavo kitos, kurios plevėsavo visą dieną.

König labai nepatenkintas, kad jam nepasisekė nieko sučiupti vėliavas kabinant.

Dabar König turi daug darbo beklasinėdamas kas iškabino vėliavas, bet nepasisekė nei vieno kaltininko surasti. Vėliavos buvo iškabintos toliau nuo gyvenamų trobų. Be to, teko girdėti, kad kai kuriose vietose *policijos agentai patys su policijos žinia iškabino vėliavas*, kad galėtų prikipti prie poliejos nemiegiamų lietuvių.

Agenteliui Pielalai belandžiojant po Musteikos kaimą palangėmis naktį prieš Vasario 16, kažin kas basliu gerai atvanojo, turėjo pas gydytoją kreiptis.

Margonių kaimas visas buvo pasipuošęs tautinėm vėliavom. Cia policija nebuvo, matyt, nepajėgė visur aplakstyti.

Kai kur pakelėse buvę ir plakatai iškabinti.

Marcinkonių Baravykas.

Ir sovietmečiu...

Deja, to meto spauda apie tai nerašė. Žinios išliko tik žmonių atmintyje ir sovietinio saugumo ataskaitose...

80 metų nuo Jono Zalansko gimimo

1957 metų vasario 16 d., Marcinkonių vidurinės mokyklos mokinys Jonas Zalanskas tautinę vėliavą iškėlė ant traukinio Druskininkai-Vilnius. Kilo didelis triukšmas, kratos, tardymai. Mokykloje net direktorius buvo pakeistas.

Kas gi tas „kaltininkas“? Tai Jonas Zalanskas iš Mardasavo, garsaus dainininko Petro Zalansko sūnus. Šiemet balandžio mėnesį jam būtų sukačė 80 metų. Baigęs Marcinkonių vidurinę mokyklą, Jonas trejus metus tarnavo kariuomenėje. Grįžęs išstojo į Vilniaus universitetą neakivaizdžiai studijuoti matematikos. Gyvendamas Varėnoje, darbavosi agentu draudimo inspekcijoje, inspektoriumi valstybiname banke. Iš Universiteto perėjo į Kauno maisto pramonės technikumą, kurį baigęs dirbo Varėnos konservų fabrike, gelžbetonio ir sviesto gamyklose. Joną traukė naujovės, dar išstojo į Vilniaus statybos technikumą, neakivaizdinį mokslą baigęs raudonu diplomu, vadovavo Varėnos gelžbetonio gamyklos statybininkų barui.

Savaitagliais Jonas grįždavo į gimtajį Mardasavą, čia triūsė, perstatinėjo ūkinius pastatus. Buvo tikintis, sekmadieniais lankė bažnyčią, gerbė Lietuvos šventes. Vasario 16-ąją, vėliau ir kovo 11-ąją prie jo namo Mardasave visuomet plevėsuodavo trispalvę.

Pašlijus sveikatai, 1992 m. grįžo gyventi į téviškę, ūkininkavo. Turėjo šeimą, su žmona Albina užaugino dukrą Virginiją ir sūnų Žilviną. Mirė Jonas Zalanskas Mardasave 2001 metais. Palaidotas kaimo kapinaitėse.

Jonas Zalanskas
su dukra Virginija
ir sūnum Žilvinu

Pagerbtis konkursu nugalėtojai

Etninės kultūros globos tarybos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės konkurso "Tautinis drabužis mano šeimos ir bendruomenės istorijoje" nugalėtojai **vasario 1 dieną** buvo pasveikinti Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Juos sveikino Tarybos pirmininkė Dalia Urbanavičienė, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Henke, konkurso sumanytojas Tarybos narys Virginijus Jocys, lietuvių folkloro atlikėja Veronika Povilionienė.

Tarp apdovanotųjų yra ir marcinkoniškė Rūta Sakalienė "Už įdomiai, intriguojančiai, jautriai parašytą, pamokančią ir įkvepiančią istoriją" apie savo tautinį kostiumą.

Bene vienintelė etnografinių rūbų siuvėja Dzūkijos nacionalinio parko teritorijoje ir Varėnos rajone Rūta Sakalienė pasakojo: (**Rūtos Sakalienės istorija**). „*Pirmą etnografinių rūbų komplektą pasisiuvau 1998 m., kai kartu su Marcinkonių etnografiniu ansambliu važiavau Ameriką. Atvažiavusi iš Alytaus televizija nufilmavo ir parodė per Panoramą. Tai pirmoji paskambino Danutė Krušienė iš Darželių ir sako: vaikeli, tu tokius gražius rūbus siuvi, o mano drobį kandys éda. Imk ir pasiūk gražų rūbą. Daug medžiagų prinešé Marcinkonių ansamblio moterys. Ir ne tik Marcinkonių kaimo audéjų, bet ir Darželių, Kašétų (prie Grūdos), o juostas parūpino moterys iš Margionių kaimo. Daujaisia rūbus siuvau 2000-2012 metais. Onutei Grigaiti ir Rūtai Baškytei pasisiuvau... Visų nė neprisimenu. Labai daug vaikams pasisiuvau. Ir saviem, ir svetimiem. Ir savo vestuvéms pasisiuvau. Sau ir Sauliui. Dabar nebesiūnu, duonų minkau.*“

Algimantas Černiauskas

Rūta ir Saulius Sakalai su tautiniais rūbais Marcinkonyse. Su šiais rūbais ir šliūbą émė Bobriškių koplyčioje.

*Brolių Černiauskų nuotrauka,
1999 m.*

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis Marcinkonyse

Į šimtiasias valstybės atkūrimo metines Marcinkonyse buvo pakvietos visos seniūnijos kaimų bendruomenės ir Varėnos pasienio rinktinė. Svečiai buvo pavaišinti pasieniečių koše ir arbata. Šventė prasidėjo Himnu ir Varėnos savivaldybės mero Algio Kašetos sveikinimu.

„Džiaugsmas ir garbė mums sutikti Lietuvos valstybės šimtmetį laisvoje šalyje. Linkiu Jums vienybės ir darnos. Marcinkoniškai bei aplinkinių kaimų žmonės progu švęsti Vasario 16-ąją iki 1990 metų turėjos keliais, nes beveik visą laiką gyveno okupacijoje - iš pradžių lenkų, o vėliau sovietų. Tačiau ilgi okupacijų metai čia gyvenančių žmonių tautiškumo ir patriotiškumo tikrai nesunaikino. Jie visais laikais išsaugojo stiprū lietuviybės ir meilės savo kraštui geną. „. Meras, kalbėjo ir apie tai, kad iš Marcinkonyse gyvenusių ir dirbusių šviesuolių skrido tautiškumo ir lietuviybės dvasia, taip pat laisvės idėjos. Marcinkonyse vienas iš tokių Neprisklausomybės dvasios skleidėjų ir

šviesulių buvo čia kunigavęs Vasario 16-osios akto signataras Alfonsas Petrus.

Meras Algis Kašeta dėkojo visiems, kurie savo graziaus darbais puoselėja mūsų kraštą. Padéką už iniciatyvas bei nuoširdų darbą bendradarbiaujant bei organizuojant bendrus renginius su Varėnos rajono savivaldybe ir pasienio seniūnijų bendruomenėmis meras įteikė Varėnos pasienio rinktinės prevencinio poskyrio vyr. specialistei, majorei Dalai Tumosienei. Mero padėkomi už aktyvią veiklą telkiant bendruomenių žmones ir rūpinantis jų reikalais buvo pagerbtis Marcinkonių seniūnijos seniūnaičiai bei kaimų bendruomenių pirmininkai. Taip pat už tautinio drabužio puoselėjimą bei etninės kultūros sklaidą Etninės kultūros tarybos padėka įteikta marcinkoniškai Rūtai Sakalienei.

Su švente visus pasveikino Valstybės sienos apsaugos tarnybos Varėnos rinktinės vadasis, pulkininkas Vytautas Ižganaitis. Už bendradarbiavimą ir geranoriš-

Nukelta į 6 psl.

Atkelta iš 5 psl.

ką pagalbą jis padėkė įteikė Marcinkonių seniūnijos seniūnui Viliui Petraškai, o už bendradarbiavimą ir iniciatyvas propaguojant pasieniečio profesiją – Kabelių bendruomenės pirmininkei Marytei Jankienei. Šia gražia proga už įvairius nuopelnus tarnyboje taip pat buvo pagerbtai pasieniečiai.

Gražiomis eilėmis ir dainomis apie Lietuvą šventės dalyvius pasveikino Marcinkonių pagrindinės mokyklos mokiniai.

Marcinkoniškių šventę dar labiau papuošė 1908-1911 metais čia kunigavusio Vasario 16-osios Akto signataro, lietuvybės ir tautiškumo dvasios skleidėjo Alfonso Petruolio giminaičiai. A. Petruolio brolio Boleslovo anūkė Nijolė Petrulytė-Štipkuvienė pasveikino visus susirinkusius su išskirtine mūsų valstybės švente, o pasakodama A. Petruolio šeimos istoriją, pažymėjo, jog jų giminės bruožas – garbingai tarnauti Lietuvai. Pasak jos, A. Petruolis – geriausias pavyzdys. Jis, mokėdamas daug užsienio kalbų, galėjo pardaryti didelę karjerą, tačiau už lietuvybės puoselėjimą bei lietuviškų mokyklėlių steigimą buvo kilnoamas iš parapijos į parapiją. „Lietuvą kūrė visi žmonės, tačiau lietuvybės ir tautiškumo puoselėtojai verti didžiausios pagarbos“ – kalbėjo N. Petrulytė-Štipkuvienė. A. Petruolio brolio Vytauto, kuris prieškaryje buvo Ministru Pirmininku bei finansų ministru, anūkas, sužinojęs, kad Dzūkijos kaime, Marcinkonyse vyks minėjimas, atsisakė visų oficialių susitikimų sostinėje ir atskubėjo čia. Amerikoje gimęs ir šiuo metu Detroite gyvenantis Algis Petruolis kalbėjo gražiai lietuviškai ir džiaugėsi, kad yra Amerikos lietuvis. Jis pirmą kartą gyvenime apsilankė Dzūkijos kaime ir, kaip pats sakė, negalėjo atsižavėti marcinkoniškių svingumu, nuoširdumu bei gražiomis dzūkiškomis dainomis. Svečias dėkojo, jog ir po daugybės metų Marcinkonyse gražiai puoselėjamas jų garbaus giminaičio atminimas. Čia 1910 m. jo senelis Vytautas Petruolis, talkindamas klebonui A. Petruiliui slaptai išteigoje lie-

tuviskoje mokyklėlėje vaikus mokė lietuviško rašto. Vėliau N. Petrulytė-Štipkuvienė ir A. Petruolis kartu su klebonu Povilu Paukštė aplankė Marcinkonių bažnyčią ir nusifotografavo prie neseniai pašventinto Sig-nataro kunigo A. Petruilio biusto.

Šimtmečio jubiliejui buvo surengtas Marcinkonių pagrindinės mokyklos mokinių piešinių tautine tematika konkursas ir paroda. Marcinkoniškis Vytautas Paulaitis visus konkurso dalyvius apdovanojo simbolinėmis dovanėlėmis, o konkurso laimėtojams Sauliui Sakalui, Monikai Liuolytei, Jonei Sakalaitei, Mortai Sakalaitei ir Dovilei Mazgelytei per vasaros atostogas bus surengta išvyka kelias dienas paatostogauti Palangoje, pakeliui aplankant Panemunės pilis.

Visą vakarą netilo gražios lietuviškos dainos, kurias vieni už kitus skambiai dainavo Marcinkonių, Margionių, Dubičių folkloro bei Kabelių kaimo ansambliai dainininkai, o jiems pritarė visi šventės dalyviai. Puikią šventę vainikavo ir Marcinkonių padangę nuspalvino Lietuvos valstybės šimtmečiui skirtas įspūdingas simto šūvių saliutas. Vėliau visi smagiai susibūrė, dainavo ir bendravo prie dzūkiškų vaišių stalo.

Išaušus vasario 16-tai, Šv. Mišias Marcinkonių bažnyčioje aukojo kunigas Povilas Paukštė, pasakė prietaikytą pamokslą, pabrėžė patriotiškumą ir siūlė kiekvienam sau užduoti klausimą – ką tu nuveikei Tėvynės labui. Bažnyčioje jaunimas garbės sargyboje stovėjo su trispalvėmis. Tą dieną trispalvės linksmai plaikstési ir prie marcinkoniškių namų.

Seniūnas Vilius Petraška prie partizanų kapo Marcinkonių kapinėse uždegė žvakutes.

Šiais metais, kaip niekada anksčiau švenčiant buvo jaučiamas didelis patriotinis pakilimas ir, kad *Marcinkonys toli girdėc...* Daugelis marcinkoniškių prie to prisidėjo, o daugiausiai – Marcinkonių bendruomenės pirmininkė Rimutė Avižiniienė ir Marcinkonių seniūnas Vilius Petraška. Ačiū visiems.

Parengta pagal Varenos rajono savivaldybės interneto svetainę

Kai auga Lietuva arba Vasario 16-oji Kabeliuose

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio iškilmės Kabeliuose pradėtos Šv. Mišiomis, kurias aukojo kun. Pavelas Paukštė. Susirinko jaukus būrelis žmonių iš parapijos kaimų – Musteikos, Margionių, Šklérių, Daržinėlių, Ašašninkų ir Kabelių. Kun. P. Paukštė pamaldose dalyvavusiams pasieniečiams visų parapijiečių vardu įteikė Vytauto Vitkaus knygą „Pulkininkas Kazimieraitis“ su užrašytu linkėjimu „Nepaleiskime Lietuvos“. Simbolika, kad knyga įteikta bažnyčioje, kurioje daugiau nei prieš 70 m. meldėsi garsus Dainavos apygardos partizanų vadas Juozas Vitkus-Kazimieraitis.

Prie partizanų kapų

Tą pačią dieną Vilniuje, Lukiškių aikštėje, buvo šventinama 40 Laisvės kovotojų relikвиų bei žemė, suvežta iš vykusių mūsių bei kovotojų palaidojimo vietų. Saujelė žemės iš Kabelių miškuose buvusios Kazimieraičio vadavietės, kurioje žuvo Kabelių partizanų vadas Andrius Valentukevičius-Bijūnas, ir dvi relikvijos – Kazimieraičio ir Bijūno nuotraukos ir Pietų apygardos partizanų vado sukurta malda – su relikvių ir žemės paémimo aktu buvo nuleista į Lukiškių aikštės ertmę. Aktą pasirašė ats. plk. Algimantas Vyšniauskas, Bijūno sūnus Andrius Valentukevičius ir Varėnos rinktinės Kabelių užkardos vyresnysis specialistas Saulius Valentukevičius.

Po Šv. Mišių skambant varpams kabeliškiai prie parapijos namų, buvusios girininkijos, kurioje 1944 m. dir-

bo J. Vitkus, pagerbė Dainavos apygardos partizanų vado atminimą, aplankė partizanų kapus, ant jų padėjo gėlių, uždegė žvakutes. Vėliau visi dalyviai rinkosi į Vasario 16-osios minėjimą daugiafunkciame centre.

Minėjimą režisavęs Virgilijus Petras Matula minėjimo scenarijaus pagrindu pasirinko šio krašto keliautojo, iškilaus mokslininko prof. Jono Grigo knygos „Pažinimo kelias“ mintis. Kabeliškiai pajavirino režisieriaus mintis ir skaitomos J. Grigo knygos teksto išstraukas dainomis. Salė pritardavo jų balsams ir galėjai justi dermę ir vienybę su tądien Vilniuje likusiais kraštiečiais – prof. Jonu Grigu, Lukiskių aikštėje iškilmingoje ceremonijoje dalyvavusiu ats. plk. Algimantu Vyšniauskui ir Kazimieraičio šeima...

Kabeliškiai nusifotografavo atminimui, ateities kartoms.

Po minėjimo niekas nesukubėjo skirstytis. Kabelių kaimo bendruomenės pirmininkė Marytė Jankienė jautriai vėrė dalyvių širdis ir skatino kalbėti apie Vasario 16-osios dienos svarbą... Ir toje neoficialioje aplinkoje, kai išsisklaidė visas patosas, išyko nuostabiausias tos dienos įvykis, suvirpinęs ne vieno kabeliškio jautriausias širdies stygias. Negaliu kalbėti apie kitus, todėl pasidalinsi savo įspūdžiais.

Buvau trumpam išėjusi. Palikau džiugų ir šventinį erzelį, o grįžusi matau, kad visi sustingę. Susimąstę. Išgirstu pažįstamą duslų balsą, sklindantį iš Marytės Jankienės iškelto telefono. Kažkokia sustabdyta šventa laiko akimirka... Mūsų žmogus – prof. Jonas Grigas – sveikina savo tėviškės žmones Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio proga. Žvilgteliu į režisierių V.P. Matulą – jis vos sulaiko ašaras... Aš taip pat... O tiek pagarbos, tiek tylos... Ir pirmą kartą kvantinės fizikos profesoriui elektromagnetinėmis bangomis į Vilnių skrieko širdinga ir garsi kabeliškių padėka „Ačiū! Ačiū! Ačiū!“

Ir nesvarbu, kur bebūtume, Lietuvos pakrašty, ar jos centre, kai išnyksta „as“ ir „tu“, išauga „mes“ – Lietuva. Kartais taip, kaip pietiniame Lietuvos pakrašty – Kabeliuose...

Danutė Valentukevičienė

Šimtmečio nuotrauka

Eglės Miškinytės nuotraukos

Kronika

Vasario 11 d. Marcinkonių bažnyčioje kunigas Povilas Paukštė pašventino Marcinkonyse 1908-1911 m. kunigavusio Vasario 16-osios Nepriklausomybės akto signataro kunigo Alfonso Petruolio biustą (skulpt. Nerijus Kavaliauskas).

Vasario 22 d. Dzūkijos Nacionalinis parkas kartu su UAB „Grota“ surengė konferenciją „Pažink Dzū-

kijos gamtą ir žmones“. Tai jau dešimtoji bendra konferencija, kasmet vykstanti vis kitoje vietoje. Šiemetė vyko Marcinkonyse. Pasiklausyti pranešimų apie Parko žmones ir gamtą atvyko Varėnos rajono savivaldybės atstovai, Marcinkonių bendruomenės nariai.

Konferenciją vedė UAB „Grota“ direktorius Antanas Marcinonis. Pranešimu „Kokius turtus turime ir saugome Dzūkijos nacionaliniame parke ir Čepkeliai rezervate“ renginį pradėjo dr. Mindaugas Lapelė. Geologas dr. Jonas Satkūnas skaitė pranešimą „Kaip formavosi Dzūkijos nacionalinio parko žemė, kokius geologinius paminklus sukūrė?“. Apie Dzūkijos nacionalinio parko gelmių vandenį įdomiai papasakojo A. Marcinonis. Prof. habil. dr. Gediminas Motuza skaitė pranešimą „Kas mus sieja su žemės gelmėmis“, kurriame vaizdžiai pristatė Dzūkijos krašto formavimosi ypatumus. Apie šio krašto žmonių gyvenimo būdą, istorinius faktus pranešimus paruoše istorikės – dr. Vitalija Stravinskienė iš Lietuvos istorijos instituto ir Virginija Pugačiauskienė iš Dzūkijos nacionalinio parko.

Laima Saviščevienė

Marcinkoniškių „Bičių cirkas“.

Sveikiname jubiliatus

90 metų sukakties proga

Rafalą Tamulevičių

(Marcinkonių k., gim. 1928 02 11)

80 metų sukakties proga

Eleną Miliauskienę

(Kabelių k., gim. 1938 02 05)

Gabrielę Vandą Svirnelienę

(Kapiniškių k., gim. 1938 02 11)

Dainą Mariją Laugalienę

(Kabelių k., gim. 1938 02 21)

75 metų sukakties proga

Verą Mikolėnienę

(Marcinkonių k., gim. 1943 02 09)

Kęstučį Grigą

(Kabelių k., gim. 1943 02 18)

Rafalui, Elenai, Gabrielei Vandai, Dainai Marijai, Verai, Kęstučiui,

Aldonai, Sergejui, Ritai, Gintautui, Vidui ir Rimantui

linkime sveikatos, ilgų gyvenimo metų ir Dievo palaimos!

60 metų sukakties proga

Aldoną Paulauskienę

(Marcinkonių k., gim. 1958 02 02)

Sergejų Lavrenovą

(Margionių k., gim. 1958 02 16)

Ritą Avižinienę

(Marcinkonių k., gim. 1958 02 26)

50 metų sukakties proga

Gintautą Mazgelį

(Kabelių k., gim. 1968 02 12)

Vidą Mortūną

(Marcinkonių k., gim. 1968 02 21)

Rimantą Bagdzevičių

(Margionių k., gim. 1968 02 24)